

A G E N D A

Az az:

Az Anyaszentegyházbeli szol-
gálat szerént való

CSELEKEDET:

Mellyben az Uj Testámentomi két
Sácramentomoknak, a' Szent *Kereszt-*
ségnek és az *Ur Vacsorájának* ki-szolgálda-
tásának, és az *Házassulandóknak* egyben-
adattatásoknak MÓDGYA és FOR-
MAJA meg-irattatik,

Illyen véggel:

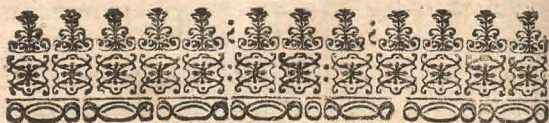
Hogy az Erdély Országai Reformáta Ec-
clésiákban, Egyenlőképpen szolgáltsanak ezek
ki; hogy ebben-is Vallásunknak s' Ritu-
sunknak edgyező vóltok ki-tesék.

Melly szedegettetett a' b. e. MELOTAI IST-
VAN Agendájából: és ki-bocsáttatott
az Erdélyi Szent Generális
kölségével.

COLOSVARATT,

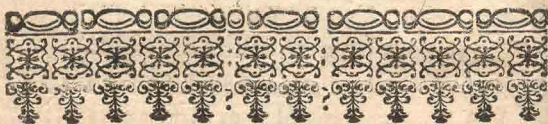
Nyomtatta VERES EGYHAZI S ENTYEL
MIHALY. M. DC. LXXX.

iCorinth. 14. vers. 40.

MINDENEK
EKESSEN, ES JO REN-
DEL LEGYENEK,
Ti köztetek.

A' KEGYES OLVASONAK.

Leitől fogva, nagy kívánsággal óhajtották, mind az Egyházi szolgák között némelleyek, s' mind a' külső renden lévő értelmes emberek: hogy az Ecclesiában lenne mind edgy a' Keresztelésnek, Ur Vacsorájának kiszolgáltatásának, és az Házasulandóknak edgyben adattatásoknak módgya. Mert valamennyi Gyülekezerben bé mégy, majd meg annyi formát latsz, a' meg jegyzett szolgáltnak rendiben: annyi-ra hogy az Egyházi emberrel edgyütt változik a' Keresztelésnek és az Ur Vacsorájának módgya-ús. Melly miatt nem csak a' Kereszttyén köfségnek, de még az értelmes Embereknek-ús elméjek meg tántorodik, és meg háborítatik: Ez az oka, hogy a' kik Tanítójoknak ebben való szolgálattjoknak rendihez szoktanak, a' másokét nehéz füllel halgathattják, sőt gyakorta meg is guggolják. Mert némelley tanító azt mondgya: János, én tégedet Keresztellek: Némelley, János, én tégedet Mologatlak. Itt fel kiált az értelmes ember: Nem meg-keresztellek, (ugymond) hanem csak meg-mosogaták Némelley, a' kezével mosogattya a' gyermek fejét, ezt mondván: En tégedet N. Keresztellek, &c. Némelley meg-sem illeti:

Itt azt mondgya: *Am ki-mosdék a Páp a Kereszt-ségből; hogy több számtalan akadályokat elő ne hoz-zak. De a mi szegény együgyű Atyánk fia-i is, mi-kor az Egyházi szolgálatra adgyák magokat, egyebek-től keresgetik elő, módgyát e' szolgálatnak, és így va-lamennyi fő, annyi a' szolgálatnak módgya; holott nem szabad vala ilyen idvefséges és méltóságos szent szolgálatnak rendiben, senkinek újabb formát követ-ni. Mert edgy az Evangéliom, edgy az Hit, edgy a' közönséges Ecclesiá, edgy a' Keresztség, edgy a' Vég Vacsora; tehát a' ki-szolgáltatásnak módgyának is edgynek kell lenni: hogy mindenek ékessen és jó ren-del lehessenek, az Ecclesiában.*

Im én, az én Christus Jésumnak alázatos szegény szolgája, azt a' szolgálatnak formáját, mellyet De-breczennek Keresztyén Városában, negyed fél esztendeig tanuló deák koromban, edgy esztendeig s' néhány hólnapig Schóla Mester koromban, láttam s' hallot-tam, és ama' bődög emlékezetű, nagy Apostoli em-berektől, Hódalzi Lukácstól, és Sárközi Jánostól, tanultam, és a' Kállai Ecclesiában három esztendeig; a' Szathmár Városiban tizen edgy esztendeig, Espe-restségemben hétig, Püspökségemben ötig, és itt a' Gyula-Fejervárban három esztendeig, szolgáltat-tam, e' könyvecskében be-irtam: hogy mind az együgyű Atyánkfiainak, Christuban hivatalos szol-ga társainknak, légyen példa előtők, mellyre e' szent
szolgá-

szolgálatra nézzenek, s' mind a' Keresztyén köfség-
nek legyen értésére az Anyaszentegyházbéli szolgál-
latnak tudománya. Itám Gyula-Fejérvárban,
1621. Esztendőben, Kis-Aszszony havának 23-
dik napján.

A' Felsőleges GABRIEL Királynak,
Isten kegyelméből Magyar Ország-
nak, Dalmáciának, &c. Királya-
nak: Erdélynek Fejedelmének &c.
Prédikátora,

Méletai Nyilas István.

(a) 3

A'

A' Szent
K E R E S Z T S E G N E K
ki-szolgáltatásának
M O D G Y A.

I. **A'** Meg-keresztelendő kis Gyermekekkel, a' Kereszt Atyák s' Anyák, elő álván, (a' Közönséges Szent Gyülekezetben) a' Szent Keresztséget, így kezdgye a' Tanító: *pagina 1.*

A' mi segedelmünk légyen az Atya Fiú és Szent Lélek Istennek nevében: Ki teremtette mennyet és a' földet, Amen.

II. A' mi Urunk Jésus Christus, minek előtt, fel-menne test szerént, az Egekben, ilyen parancsolatot ada Tanítványinak, *Matth. 28. 19.* *El-menvén tanítsatok minden népeket, meg-keresztel-vén őket, az Atyának, Fiának és Szent Léleknek nevében.*

III. Minek előtte azért, e' kis Gyermekek, (Gyermetskéket, ha több edgynél) az Anyaszent-egyháznak tárfaságában, a' szent kereszttség által bé-szentelők: annak előtte szükség rövideden meg-értenünk, mi légyen a' szent kereszttség, és mi végre szereztetett. *pag. 2.*

IV. A':

IV. A' szent keresztség, semmi nem egyéb, hanem, a' Christus Jéjustól szerzetett szent Sacramentom, avagy szent Jegy, melly lézen vizzel való mosodás által, az Atyának, Fiunak és Szent Léleknek nevében: a' kisdéd gyermekeknek az Isten frigy kötésében való bé-állattatásoknak, ujonnan való születetéseknek, és az Anyaszentegyházban való bé-számláltatásoknak, és a' Pogányoktól való meg-kü-lömböztetéseknek, bizonyására. pag. 2.

V. Melly keresztségnek le-írásában, ilyen dolgok vannak.

1. A' szent keresztségnek szerző oka: ki a' Jéhus Christus, mint Szent Máthé, c. 28. 29. és Szent Márk, c. 16. 15. meg irták.

2. A' szent keresztségnek állattya vagy valósága: Sacramentom, vagy szent jegy: ugyan-is a' keresztség jegye, a' Jéhus Christus vére által bűneinkből való meg-mosogattatásunknak, 17án. 1. 7. és a' Szent Lélek által való ujjá születetésünknek; mind kettőt ószve foglallya Szent Pál mikor így szól: *Meg-mosattatok, meg-szenteltettetek az Ur Jéhusnak nevében, és a' mi Istenünk lelke által,* 1 Cor. 6. 11. pag. 7.

(Erre nézve mond Keresztelő János-is, két keresztséget, Matt. 3. 11. Edgyik, a' melly lézen tűzzel, a' bűnnek el-tisztogatására, a' Szent Lélek Istennek belsőképpen való titkos munkálkodásának általa; másik, a' melly lében vizzel, a' külső

mosódás által: melly külső mosódás szertelátomást való tanubizonysága (jegye) a' Szent Léleknek belsőképpen való titkos munkájának, a' bűnnek el-tisztításában: mellyre nézve, a' Szent Pál-is, *Ujjonnan való születésnek feredőjének mondgya a' keresztséget, Tit. 3. 5. pag. 7. 8.*

3. A' keresztségnek *Matériája*: melly nem egyéb, hanem tiszta viz. Itt lássuk; *Miért szerzetre idvezitők vizzel a' szent keresztséget?*

Felelet. Azért mert miképpen az viz, az embernek testéről a' szennyet el-mossa; azonképpen a' Christusnak vére (annak érdeme) megtisztit minket a' mi bűneinkből, azt mondgya Szent János: *a' Jéhus Christusnak (az Isten Fiának vére) tisztit-meg minket minden bűneinkből, 1 Ján. 1-7. pag. 7.*

4. A' keresztségnek *Formája*: Atyának, Fiu-nak és Szent Léleknek nevében.

K. *Mit részen Atyának, Fiu-nak és Szent Léleknek nevében keresztelni?*

Felelet. (1) Az Atya Fiu és Szent Lélek Istennek frigyében bé-vétetni: mint az Izraéliták kifdedi az O Testámentomban, a' kőnyűlmetékedés által, az Istennek frigyében, bé-vétetnek vala, *Genes. 17. 7. 10.*

(2) A' bűnnek bocsánattyát, a' meg-szentel-tetést, és az örök életer, az Atya, Fiu és Szent Lélek Istentől várni: melly kegyelmek, a' szent keresztség

refztség által pecsételtetnek-el, a' választottakban: ilyen véggel parancsollya Isten Ananiás által Pál Apostolnak, hogy keresztelkedgyék-meg, *Act. 21. 16. Kély-fel keresztelkedgyél-meg, és tisztítsásál-meg a' te bűneidtől, az Urnak nevében: mert itt az Urnak neve, nem egyéb; hanem az Atya, Fiu és Szent Lélek Istennek neve, melly név-ben parancsollya Idvezitők, hogy keresztelkedgyünk, Matth. 18. 19.*

5. Vége a' keresztségnek: Három kiváltképpen való végei vannak a' szent keresztségnek.

(1) Vége: A' kisdéd Gyermekeknek a' frigy kötésben való bé-állattatások: mert az Ur Isten, a' keresztség által tészen (külsőképpen) köréft a' kis Gyermetskével, és azt fogadgya (ama' szővertség szerént mellyet Isten tön Abrahámmal, *Genes. 17. 7. Lészek tenéked Istened, és a' te maradéknak*) hogy őtet kegyelmében vőtte, bűnét meg-bocrátya, s' tellyes életében gondviselő, tápláló és őltalmazó Atya, s' Istene lészzen; A' kis Gyermek ellenben, azon keresztségnek fel-vételében (a' kereszt Atyák s' Anyák személyekben: kik Isten előtt, őérette, mint edgy kezefek) azt fogadgya: hogy az Atya, Fiu és Szent Lélek Istennel, a' kinek nevében meg-keresztelkedik, és a' kinek nevét a' keresztségben fel-vészi, tób Istent nem akar ősméni; hanem egyedül azt tiszteli, imádgya s' féli: és az ő zászlója alatt, (az Evangéliomi igaz

hitben s' vallásban, mind hólta napiglan megmarad. pag. 4. 5.

(1) *Vége: A' bűn bocsánatnak és az újjá születésnek el-peccéltése*: mert a' keresztségnek vize, senkinek bűnét el nem mossa és senkit újjá nem szül; egyébaránt, minden meg keresztteltetett ember meg-igazíttatnék, és így idvezülne; hanem csak jegye s' el-peccéltője, a' Jéhus Christus vérenek érdeme által való bűneink el-mosásának, *Ján. 1. 7.* Es a' Szent Lélek Isten ujjá szülő kegyelmének; mind kettőt ószve köti Idvezítőnk, *Ján. 3. 5.* és Szent Pál, *1Cor. 6. 11.* pag. 7.

(3) *Vége: A' Keresztyéneknek az Anyaszentegyháznak társaságában való bé-számláltatások és a' Pogányoktól való meg-külömböztetések*: Mert noha keresztyény Atyától s' Anyától születteni annyit térszen, mint az hivek köziben számláltatni, és a' Pogányoktól meg-külömböztetni. (mivel hogy ha a' gyökér az az, a' bűlék (a' frigy kötésre nézve) szentek, azágak, az az, a' magzatok-is szentek *Rom. 11. 16.*) mindazáltal az Istennek Szent Fia az Ur Jéhus Christus, akarta s' akarja az hiveket, külső jegy által-is (mint az O Testámentomban a' környülméletkedés által *Gen. 17. 10.*) Az Uj Testámentomban az Anyaszentegyháznak külső látható Gyülekezetiben, bé-számlálni: miném ű a' keresztség: így számláltatának a' meg-tért Sidók, *Ad. 2. 41.* és Cornélius egész háza népével az Anya-

nyaszentegyházban, a' keresztség által, *Aktor, 10.*

48 pag 10.

(VI. Mind ezekből immár meg-tetszik, hogy az Ur Jéhus Christus parancsolattya szerént szükséges a' szent keresztség: miad a' pogányságból s' eretnekségből meg-tért öregeknek; s' mind a' keresztyén szülektől született kisdedeknek. Az öregeknek ezért: hogy a' keresztségnek felvételével meg-mutassák, hogy ők-is a' pogányságnak s' eretnekségnek, ellene mondattnak, és az Anyaszentegyháznak élő tagjai akarnak lenni: és hogy keresztyénnek a' Christustól (nem a' keresztől) akarnak neveztetni s' hivattatni, és hogy az Atya Fiu és Szent lélek edgy bizony örök Istent akarják tisztelni és imádni. A' kisdedeknek szükséges ezért: hogy ők-is mentől hamarébb, a' keresztség által, az Anyaszentegyháznak külső társaságában bé-lzámláltassanak. pag 2.)

K. A' Gyermetkéket meddig szólni nem tudnak, és nem értik mire való a' keresztség, meg-kellé kereszteni?

F. A' Dávid Ferencz, Enyedi György (vagy Socinus) vallásán lévő, tagadgyák: kik az ő gyermekeket kicsiny korokban, meg nem keresztek; hanem fel-ferdült korokban: addig penig csak el-nevezik. Mi penig azt állattjuk: hogy az Isten frigyében született kis gyermekeket, (születések után mentül hamarébb, jó alkalmatossággal) meg-kell kereszteni.

1. Mert

1. Mert ma a' keresztyéneknek Gyermetkéi szintén ugy az Isten frigyében vannak, mint régen az Israeliták Gyermetkéjek, az Istennek amaz igéreti szerént, *Gen. 17. 7. Lészek tenéked Istened, &c.* Mellyre nézve azok, menten nyólczad napon környülmeréltettenek, és így az Istennek frigyében, ez által a' külső jegy által bé-iktattanak, *Gen. 17. 10:* tehát ma-is a' mi kisdédink azon Istennek frigyében, ménten kisdéd korokban (akar nyólczad napon, akar az előtt, akar az után csak hamar: mert ma bizonyos nap számra nem köteleztetünk) a' szent keresztség által bé-kell iktatni: mivel szintén ugy azoké a' kegyelemnek igéreti, mint az Atyáké, *Act. 2. 39. pag. 14. 15.*

2. Mert (a' választott) kisdédnek az Istennek kegyelmében, az igéret szerént bé-vétetvéu, Szent Lélekkel s' hittel meg-ajándékoztatnak, és a' Szent Lélektől el-foglaltatnak (mint Jérémiás és Keresztelő János Anyok méhében) melly kegyelemnek külső jegye által, bé-kell őket számlálni az Anyaszentegyházban. *pag. 18.*

3. Mert noha a' kisdédnek, cselekedendő vétkekben nem léledzettek, az Adám vétkének hasonlatossága szerént, *Rom. 5. 14.* mindazáltal az Adámban, mint az emberi nemzetnek, *tórsökében s' gyökerében*, eredendőképpen vétkeztenek, *Rom. 5. 12.* Erre nézve Anyok méhében-is bűnben fogantatnak s' bűnben jönnek e' világra; és így
mint

mint tisztátalanok szűkölködnek lelki mosódás,
vagy újjá születes nélkül: melly léssen a' Christus
Jésus vére, és a' Szent lélek újjá szülő kegyelme
által. Mellynek külső jegye s' pecsétje, a' szent ke-
refztség, mint fellyebb meg-értők. pag. 19.)

Hogy azért e' kis Gyermetske-is, ezekben a'
jókban részeseülhessen, e' szent keresztség által:
az Istennek szent frigyében meg-maradhaſson,
bűne bocsánattját meg-nyerhesse, és az híveknek
társaságokban végig meg-maradhaſson: annak
meg-nyeréseért, mi-is edgy szivel lélekkel, kő-
nyörőgjünk, *Mi Atyánk, &c. pag. 12.*

Kereszttségnek Formája.

En, tégedet, N. N. Keresztellek (mosogatlak)
az Atyának, Fiunak és Szent Lélek Istennek ne-
vében, *Amen. pag. 12.*

Meg-áldásnak Formája.

Az Atya Fiu és Szent Lélek, Edgy bizony I-
sten, kedvellye e' kisedet, amaz ő igéreti sze-
rént, mellyet tött Abrahámnak, mondván: Lé-
szek tenéked Istened és a' te maradéknak, vegye
kedvében, s' kegyelmében, s' légyen ő néki-is
Attya és Istene: és ha élete ő Felségének tetszik,
nevellye-fel igaz esméretiben, szent neve dicsére-
tire, s' tiszteletire, Házának ékeiségére, Szüléi-
nek örómére, *Amen.*

Az

Az Ur
V A C S O R A J A N A K
ki-fszolgáltatásának
M O D G Y A.

I. **E**L-végezven a' Tanító a' Prédikációt (könyörgést) a' prédikáló Ségből így bolyon.

II. *Istennek Szentei!* Az el-múlt Ur napján, ígéretet töttem volt arról: hogy ha a' nagy kegyelmű Isten, ezt a' szent napot meg-engedné érnünk, tehát az Urnak asztalát meg-teritenők. Imé a' nagy kegyelmű Isten, érdemünk felett meg-engedte érnünk: mellyért Szent és áldott az Ő Szent neve. En-is azért ígéretem szerént, az *Urnak Asztalát* meg-terittem a' mint láttjátok. Intettelek-is benneteket: hogy készítenétek magatokat, e'szent Vacsorával való éléshez: mostan-is az Ur Jéhus nevében hivogatlak benneteket, ne légyen senki közzületek, ki az Urnak hivatalát háládatlanul, ama' háládatlan hivatalokkal, holmi haszontalan s' kicsiny világi tekintéért, meg-vené. pag. 39.

III. De mivel, a' mint az Apostol int: hogy *meg-próbálja minden ember magát, és ugy egyék abból a' kenyérből, és ugy igyék abból a' pohárból: mert a' ki e-*

a' ki eszik és iszik méltatlanul, itéletet eszik és iszik magának, meg-nem becsülvén az Urnak testét, 1 Cor. 11. 28. 29. Minek előtte azért ide járulnánk, próballyuk-meg magunkat.

Kérdés. Miben áll az embernek maga meg-próbálása: hogy méltó vendég lehessen az Urnak Asztalánál?

Felelet. 1. Az Istennek igaz esméretiben, és annak jó akarattjának értésében: hogy az Isten állattyában Edgy, Izemélyében pedig Atya, Fiu és Szent Lélek: ki a' mi idvességünket véghez vitte: mert az Atya meg szánván a' választott bűnösöket, Szent Fiát érettek adta, Ján. 3. 16. A' Fiu bizonyos időben a' testben meg-jelent, Ján. 1. 14. A' Szent Lélek, a' Fiunak testet formált, Luk. 1. 35. Mellyet a' Fiu Isten maga személybeli állattyára fel vévén, a' mi bűneinkért, áldozatra adott, hogy testének töredelme, vére hullása, és halála által, minket meg válthatna, és Szent Atyával megbékéltetne: mellynek emlékezetire szerzé e' Szent Vacsorát: hogy ebben és ezzel való élésben, emlegetnök az ő halálát, 1 Cor. 11. 26, pag. 65 66. &c.

2. A' bűnnek esméretiben, és annak meg-vallásában, és a' Christus érdemenek éhezésében, s' szomjúhozásában: mert azokat hijjá Idvezitők, magához, kik bűnöknek esmértek, és azoknak terhe alatt el-fáradtak, Matth. 11. 28. és az ő bűnőknek terhe alatt el-fáradván, éheznek s' szomjúhozásuk, a' Jéhus Christus szenvedésének, vére hullásának és halálának

lának érdemér, *Esa. 55. 1.* Melly e' szent Vacsorá-
ban adatik ki (hit által) a' mi lelkeinknek: mert
a' miképpen a' kenyeret s' bort vesztjük itt szán-
kal, ugy a' Jéhus Christus érdemes igazságát és
Szentségét hit által vesztjük, *Ján 6 35.*

3. *Az hitnek erőségében, bűneink bocsánattya fe-
lől:* hogy kétség nélkül el-hidgyük azt, hogy olly
nagy az Istennek irgalmassága, hogy ha mind ez
világ bűnét meg-cselekedtük volna-is, a' Chri-
stus érdemes haláláért, mind meg-bocsáttatnék
minékünk: mivel hogy ő benne engeszteltet-
meg mi hozzánk, *2Cor. 5. 18. 19.* Mellynek emle-
kezetire-is szerzette e' szent Vacsorát az hívőknek:
mert a' pohárban lévő bor jegyzi, az Ur Jéhus Uj
Testamentomi verét: melly sokaknak bűnök bo-
csánattyokra ki-önttetik, *Matt 26. 28. pag. 70.*

4. *A' poenitentia tartásban,* és minden czégeres
vétkeknek el-távoztatásában, és Isten szerént va-
ló életben: mert a' ki nevezi a' Jéhusnak nevét,
és e' szent vacsorában hit által, az ő halálának ér-
demét magához akarja kapcsolni, annak el-kell
távozni minden gonosztól, és szent életben kell
járni, *2Tim. 2. 19. pag. 72.*

IV. Immár valakik így meg nem tudgyák ma-
gokat próbálni, tudniillik. 1. Kik az Istent iga-
zán nem esméri. 2. Bűnöket meg nem val-
lyák, azokon nem keseregnek. 3. Az Istennek
bűnbocsátó kegyelmét s' a' Christus érdemét nem
óhajtyák

óhajtyák, és 4. Igaz poenitentia tartás által bűnőkből ki térni nem akarnak; hanem bűnőkben meg-átalkodván élnek, az illyenek nem mélik az Urnak asztalához, minéműek; a' nyilván való lopók, paráznák, gyilkosok, hamis hitűek, káromkodók, &c. pag. 86.

Ellenben valakik a' fellül meg-írt módok szerint magokat meg-próbáltak s' el-készítették: minek előtte e' szent Vacsorához járulnánk, annak előtte, tegyünk vallást bűneinkről, és annak bocsánattját a' Jésus Christus nevében, töredelmes szívből kérjük. Jertek azért edgy szível s' szájjal monogjuk. pag. 52.

V. **Ó** Rók mindenható Felséges Ur Isten! En szegény meg-nyomorodott bűnös ember, vallást tészek szent Felséged előtt: mert én tégedet meg-bánottalak, sok fertelmes bűneimmel, ugyanint, gonosz szómmal, szándékommal, látásommal, hallásommal, irégységemmel, mordságommal, szitkos átkos vóltommal, haragtartásommal, hamissan hitemet mondásommal, te szent parancsolatodat meg nem tartásommal, felebarátomhoz való engedelmességemmel és gyűlölségemmel, szent ajándékiddal való gonoszul élésemmel, keresztyéni tisztásban és hivatalomban való restes el járásommal: ezekkel és ezekhez hasonló, több meg számlalhatatlan sok irkos és nyil-

(b)

és nyil-

és nyilván való vétkeimmal, tégedet én Istenemet meg-bántottalak, méltó haragra és boszszu-ál-lásra fel-indítottalak, de mivel hogy egyedül csak te vagy a' meg-térő bűnösökön könyörülő Isten, annakokáért alázatosan könyörgök szent Felfé-gednek, hogy a' te igaz ígéreted ízerént, melly-ben azt fogadtad minékünk: hogy valamely ó-rában a' bűnös ember te hozzád fel-kiáltand, meg-halgatod, és az ő álnokságiról többé meg-nem emlekezel: Bocsásd meg én Istenem az én bűneimet, a' te szerelmes szent Fiadnak vére hul-lásával mosd-el bűneimnek rutságát, ártatlanságá-val fedezgesd vétkeimnek fertelmét. Teremts uj szívet, lelket, Ur Isten én bennem, és a' Szent Lélek Ur Istent ne vedd-el én töllem; de sőt in-kább részeltes a' Szent Lélek Istennek ajándéki-ban, es szerelley-meg lelkemben s' testemben, hogy lehessen (ez órában) méltó vendég a' te szerelmes Szent Fiadnak asztalánál, és részese-lessek azokban a' jókban, mellyeket testének tö-redelmességével, s' vérenek hullásával szerzett, hogy tiszta és szent ártatlan életet élvén, holtom után mehessek-bé a' boldogságban, mellyben élsz és uralkodol, a' te Szent Fiaddal, a' Szent Lé-leknek edgyességében, mind örökké, Amca. *Mi Atyánk, Őc pag 52. 53.*

Ezeknek utánna így szóllyon a' Tanító.

VI. Jóllehet én a' ti hitetek felől való vallás-tétele;

tételekben nem kételkedem; mindazáltal, hogy a' ti hitetek felől való vallás-tételek, itt a' szent Gyülekezetben nyilván való légyen (a' szokás szerént) három kérdéseket kérdek; mellyekre, ki ki, magától azt felellye: *Hiszem.*

1. Azt kérdem: *Hisziteké hogy Istentől (az Adámban) igazságban, szentségben és ártatlanságban teremtetetek volt; de az ördögnek csalárdsága s' inceselkedése miatt, örök balálban és kárhozatban estetek volt. Hiszem, és vallom.*

2. Azt kérdem: *Hisziteké, hogy az Ur Isten, Szent Fiát, a' testben ti erettetek el-bocsátotta, és annak a' magas keresztfán edgyszer való áldozattyával, a' bűnt, balált, ördögöt, poklot, és a' kárhozatot, úgy meg-ron-totta, erejét s' hatalmát úgy el-vőtte: hogy többé azok kárhozatorokra nem árthatnak: Hiszem s' val-lom.*

3. Azt kérdem: *Hisziteké, hogy e' balandó élet után, az Ur Isten fel-támasztja a' ti testeteket a' por-ból, és lelketeket testetekkel edgyesürvén, bé-viszen ti-téket az örök bődogságban. Hiszem, s' vallom. p. 5.*

VII. Ezek után mondgya a' Tanító: En-is az én Uram Jésus Christusomnak, méltatlan, hivatalos, szolgája lévén: e' ti hitetek és vallástok szerént, a' h' talom szerént, melly adatott minékünk az Ur Jéustól, az Apostolokkal egyetemben: hirdetem a' ti bűneiteknek bocsánattyát és örök é-lteteket: mellyet meg-ád az Ur Isten, az ő in-gyen

gyen való kegyelméből, Szent Fiáért rinéktek,
és minden ó benne hívőknek, Amen.

*Ezeknek utánna: minek előtte a' Tanító le-szál-
lana a' székből, így szóllyon.*

**Az Atya Ur Isten, Szent Lelke által készítsen-
el benneteket, és tégyen méltó vendégekké,
Szent Fia asztalánál, Amen.**

*A' Tanító le-szálván a' székből: edgy s' két
vers Eneknek el-mondása után, állyon az
asztalhoz, s' így szóllyon.*

**VIII. Istennek hivatalos szentei! minek előt-
te, ide az Urnak asztalához járulnátok: halljátok-
meg minémű igékkel szerzene légyen az Ur Jéhus
Christus a' vég vacsorát, meg irták azt az három
Evangélisák, Szent Máthé, Szent Márk. és Sz.
Lukás Evangélisák; de summáson s' világosban
az harmadik égben ragadtatott Szent Pál, az Ur
Jéhusától meg tanulván, nekünk előnkben adta,
1Cor 11. 23. &c. pag 57**

*En az Urtól vóttem, mellyet néktek elődőlben ad-
tam: hogy az Ur Jéhus, a' mellyétszaka el-aruláték,
vótte a kenyret, és hálákat adván meg-szegte és ezt
mondotta: Vegy-tek, egyétek, Ez én testem, melly ti
érettetek meg-íórettetek: ezt cselekedgyétek az én
emlekezetemre.*

*Hasonlato képpen, a' pohárt is vótte, minek után-
na vacsorált vótta, ezt mondván: Ez pohár, az Uj
Testamentom az én vérem által: Ezt cselekedgyétek,
vala*

valamennyiszer ízfűzátok, az én emlékezésemre.

Mert valamennyiszer éjenditek e' kenyeret, és ijándgyátok e' pohárt, az Úrnak halálát hirdesétek, a' miglen el jövend. pag. 58.

IX. Ezek az igék nem valami babonás igék, mellyekben olly erő lehetne, hogy a' kenyeret Christus valóságos testévé; és a' bort, Christus valóágos vérévé változtatná, vagy által-állatoztatná: mint ha ez nem valóságos kenyér és bor volna (ez igéknek el-mondása után: *Ez az testem, &c.*) hanem csak színe volna a' kenyérnek és a' bornak; de valóságában, Christus teste s' vére volna: mondom, hogy nem olyan igék ezek: hanem meg-szentelő igék: mellyekkel e' kenyér és bor, az ő szűlő állapottyokból fel-véteik, s'erre a' méltóságos tiszte szenteltek, hogy lenne à Christus testének és vérének, velünk való közlésének (Sáceramentoma) valóságos jegyzője; és mint edgy el-pecsétlő eszköze, a' Christus testével s' vérével (hit által) való edgyesülésünknek, és abban való részesülésünknek. pag. 59.

(X. Ezeket így értvén: még is nagyobb világozságnak okáért, lássunk illyen kérdéseket.

1. *Kicsoda szerzette e' szent vacsorát?*
2. *Mikor szerzette?*
3. *Miből szerzette?*
4. *Mi végre szerzette?*
5. *Vallyon a' kenyér Christus testévé, a' bor Christus vérévé leszene?*

(b);

6. Val-

6. *Vállyon ugyan valóságosan jelen vagyoné, à Christus dicsőséges teste az Ur vacsorában?*

7. *A' kenyérnek meg-törése szükségesé e' szent vacsorában; avagy csak olly ceremónia, mellyet a' Tanító szabadossan el hagyhat? pag. 77.*

Az 1. *Felelet*: Az Ur Jésus Christus, e' szent vacsorának Izerző oka: mert Sz. Pál azt mondgya: *En az Urtól vöttem, ez az Ur penig az Ur Jésus Christus, mint meg-teszik, Matt. 26. 20-28. pag. 78.*

A' 2. *Felelet*: E' szent vacsórát Idvezítő Jésumunk, Izerzette estve későn, vacsorának idején, mikor el-árultatott volna, a' mint szent Pal mondgya: *Az Ur azon étszaka, mellyen el-árultaték, vötte a' kenyeret, &c. Tudniillik a' Husvéti Báránynak meg étele után: hogy meg-mutatná Idvezítőnk,*

1. *Hogy az O Testámentombéli áldozatoknak, már vége vagyon, és az Ur Jésus Christus (kit azok példaztak) Uj Sácramentomot, vagy szent-séget Izerzett, mellynek kellene következni, és az Husvéti Báránynak el-kellene mulni, jelen lévén a' Messiás, kit a' példázott, ki el-venné e' világnak (a' választottoknak) bűnét, Ján. 1. 29.*

2. *Hogy ennek a' vacsorának méltóságát előnkben adná: ugyan-is azért Izerzette estve, halálának előtte, hogy légyen mint edgy testamtom az ő halála felől. Erre nézve-is mondgya a' pohárt Uj Testamtomnak az ő vérében. p. 80. 81.*

(Hogy penig mostan nem estve; hanem reggel szolgálta-

gáltatik-ki, innen vagyon, (1) mert reggéli brákon számossabban gyűlekeznek öszve az emberek az Isteni tiszteletre. (2) mert józanabbak az emberek, és elméjük is e' szent dolognak értésére illendőbbek s' alkalmatosabbak.) pag. 81.

A' 3. Felelet: E' szent vacsorát szerzette Idvezitőnk kenyérből és borból kenyérből szerzette, a' kenyér és a' Christus teste között való nagy hasonlatosságért: mert miképpen a' mi testünk tápláltatik a' kenyér által a' testi életre, ugy a' Christus testének lelki élete által (melly az ő Istensége) tápláltatik a' mi lelkünk az örök életre. p. 82. 83.

Erre nézve mondgya Idvezitőnk, az ő testét élő kenyérnek. Ján. 6. 50, 51. Elő kenyér a' Christus teste, nem magában (a' mennyiben Máriától született) hanem az ő benne lévő Istenségére nézve (ki a' menyből mondatik le-szállani, a' mennyiben meg-jelent a' testben, 1Tim. 3. 16.) ki az emberi természetet az halálra adta, s' tőtte minékünk lelki kenyérünké: mert a' miképpen hogy más a' kenyér, s' más a' kenyérben a' tápláló erő, melly nélkül a' kenyér nem táplál, Ezech. 4. 16: így más a' Christus teste magában, más abban az életető erő; melly az ő Isteni ereje, bölcsesége, igazsága, szentsége, váltsága vagy az ő halálának érdeme (1) mert a' Christus illyenné tétetett minékünk az Atya Istentől, 1Cor. 1. 30. (2) m. így edgyesül mi velünk, mikor hittel veszfzük az ő igazságát, szentségét,

váltságát s' érdemét, Ján. 6. 35. Eph. 3. 17. pag. 101.

Ezek nélkül már semmit nem használ a' Christus teste, ha valaki azt ma fogaival rágná-is, és ha mind meg-enné-is: ezért mondgya Idvezítőnk: *a' test nem használ semmit, a' lelek az, a' melly meg-elevenit*, Ján. 6. 63. pag. 102.

Borból-is szerzette, e' szent vacsorát a' Jéhus Christus: hogy az ő vérenek erejét meg-mutassa mert a' miképpen a' bor az ő italával, életíti, erősíti, és meg-vidámítja az embert: ugy a' Christus vére érdemének (hit által való) itala, életíti, erősíti és meg-vidámítja, a' mi lelkeinket, az örök életre, Ján. 6. 53. 54. A' hol-is a' Christus testének ételén, és vérenek italán, életetik, az ő Isteni erejének, igaságának, szentségének és váltságának, hit által való vétel, Ján. 6. 35. pag. 83.

A' 4. Felelet: Az ő edgyszeri halálának s' áldozatiának emlékezetire: melly által az Istennel meg-békéltünk, és kegyelemben vétettünk, 2Cor. 5. 18. 19. Ezért mondgya szent Pál Idvezítőnk parancsolattjából: (1) Ezt regyetek az én emlékezetemre, és (2) Az Urnak halálát hirdesétek miglan el-jövend, 1Cor. 11. 25, 26. K. *Micsoda az Urnak halálát emlegetni?* F. 1. Hinni hogy az Ur Jéhus Christus, a' mi bűneinkért szenvedet s' meg-hólt, Phil. 3. 9. 10. 2. Hinni hogy az Ur Jéhus Christus halálának érdeme által békélt meg mi velünk, és az ő halálának érdeméért nem

ért nem tulajdonítja a' mi bűneinket, *2Cor. 5. 18.*
19. Mellynek bizonyágára-is szerzette Idvezi-
tőnk e' szent vacsorát: erre nevezve mondgya Idve-
zitőnk, a' pohár: *Uj Testamentom véérének*, melly
sokaknak bűnök bocsánattárára ki-öntettedik,
Matth. 26. 28. pag. 88. 89.

Az 5. Felelet: A' kenyér és bor, nem lészén
e' szent vacsorában, a' Christus tulajdon testvé és
vérévé (a' mint a' Lutheránusok és Pápisták véle-
kednek) hanem meg-maradnak az ó állattok-
ban s' valóságokban. *pag. 97.*

1. Mert a' Christus teste az égben vagyon, és
ott kell lenni, mind az utolsó napig, azt mondgya
szent Péter, *Act. 3. 21.*

2. Mert szent Pál a' meg-szenteltetés után-is,
a' kenyeret, kenyérnek; és a' bort, bornak mond-
gya; *Valamennyisz'er éjenditek e' kenyeret, &c.*

3. Mert az első szerzésben-is a' kenyér nem-
lött Christus testvé, által-állatozás-képpen:
mert ha azzá lőtt volna, ilyen képtelen dolgok
következnének abból (1) hogy az asztalnál ül-
vén, magát vőtte volna kezében, és így ott két
Christus lőtt volna. (2) Hogy a' maga testét tör-
te s' oltotta volna a' Tanítványoknak. (3) Hogy
minek előtte a' Sidók meg-ölték volna a' Christust,
maga magát annak előtte meg-ölte volna, és szent
testét maga meg-törte s' vérét ki-ontotta volna;
de mind ezek képtelen dolgok: mert azt mond-

(b) 5

gya szent

gya szent Péter a' Sidóknak, hogy az ő fertelmes kezekkel ölték-meg a' Christust, *Act. 2. 23.* Lött azért az első berzésben a' kenyér és a' bor, a' Christus meg-törtetendő s' ki-ontatandó testének s' vérének *Sácramentoma*, jegye és pecségi; ugy ma is e szent vacsorában a' kenyér és bor *Sácramentoma*, pecségi és jegye, a' Christus meg-törtetett szent testének s' ki-öntetett vérének: mert annak emlékezetire kell cselekednünk. *pag. 134. 136.*

A' 6. *Felelet*: Nincsen (a' mint a' Lutheránusok s' Pápások állattják) 1. *m.* a, mint most hallok, a' kenyér és bor nem léfzen e' Szent vacsorában Christus valóságos testévé s' vérévé; hanem csak *Sácramentoma* s' jegye annak. 2. *m.* ma a' Christus ül a' szent Atyának jobján, s' nem is jöel test szerént elébb, hanem az ítélet napján: mint a' *Crédóban* vallyuk. 3. *m.* e' szent vacsora, nem a' Christus dicsőséges testének s' vérének (a' mint az egekben vagon) emlékezetire; hanem az ő meg-törtetett alázatos testének s' ki-öntetett vérének emlékezetire szereztetett. Nincs tehát test szerént jelen itt, e' szent vacsorában; hanem jelen vagon az ő Isteni ereje szerént, mert így ígérte az ő mindenkori jelen létét, *Matt. 18. 20.* és *28. 20.* 2. A' mi hitűnkre nézve; mellyel veszfzük ő Felségét, *Joh. 6. 35.* és ugy lakozik mi bennünk, *Eph. 3. 17.* 3. *Sácramentomi* módon, a' miképpen jelen volt az O Testámentomban a' kősziklában:
melly

melly kőszikla Christusnak mondatik Sácramen-
tomi képpen : mivel hogy a' Christust példázta,
mint Szent Pál tanította. *1 Cor. 10. 3. 4. p. 99. 137.*

A' 7. *Felelet:* Igen is szükség, *1. m.* Idvezítőnk
maga példájával meg-mutatta, ki meg-szegte a'
kenyeret s' úgy osztotta. *2. m.* Szent Pál is úgy
vőtte az Urtól, és úgy osztogatta a' kenyeret. *3.*
m. a' kenyérnek meg-tördeltetésével, ábrázolta-
tik ki a' Christus testének érettünk való meg-tör-
rettetése : ezért parancsoltatik : ezt cselekedgyé-
tek az én emlekezetemre. *pag. 132.)*

*Immár a' kik el-készűltenek, e' szent vacsorának
vételéhez járulynak, szép rendel.*

XII. *A' szent vacsora végben mennén : így szól-
lyon a' Tanító :* Ekképpen szerzette, az Ur Jésus, a'
vég vacsorát : ekképpen éltenek ezzel az Uj Te-
stamentombéli keresztényeknek Gyülekezetekben,
1. Az ő hiteknek meg-erősítésére. *2.* Vallások-
nak, és az Istenígéretinek, magokban való el-pe-
csétlésére. *3.* Az ő bűnök bocsánattyának bi-
zonyosságára : és igaz poenitentia tartásoknak meg-
mutatására. *4.* Atyafiúi bēreteteknek, meg-erős-
tésére. *5.* A' Christus halálának s' edgyiszeri tö-
kéletes áldozattyának emlekezetire : a' mikép-
pen mi-is élénk, e' mostani órában. *Kiért dicős-
ség Istennek, pag. 66.*

XIII. De minek előtte, az hivek e' szent hely-
ről el-távoznának, szükség, hogy annak előtte, a'
mi Iste-

mi Istenünknek nagy hálá-adással meg-köszön-nyük, az ő Szent Fiának *asztaláról* való gazdálko-dásár: ezokáért egyenlő bível és bájjal mondjuk.

ÖRök mindenható áldott Ur Isten: mi Urunk Jésus Christusnak dicsőséges Szent Atya. Nagy hálakat adunk szent Felségednek, minden időbéli kegyelmes Atyai gondviseleledért: ezért is hogy minket, a'mik éppen örök időknél előtte, az életre, Christus Jéusban, el-választottál, ak-képpen idő szerént, a'te Anyaszentegyházadnak tártaságában bé állattál, a'te igaz ismeretedre jut-rattál, igaz hittel, élő reméniséggel, meg-ajándé-koztál, étellel tartottál s' tápláltál: im mostan is jól tartád a' mi meg-éhezett s' szomjuhozott lel-künket, a'te szent Fiadnak drágalatos testének s'-vérének érdemével: melly által el-is pecsételtél, amaz áldás szerént való örökségnek, az örök é-letnek bírására. A'mellyekért, te szent Felséged-nek, légyen örökké való hálá.

Viszontag, alázatosan könyörgünk szent Fel-ségednek, hogy ennek utánna is ezen Atyai gond-viseleledet tarts-meg mi rajtunk mind végiglen. Órizzed, óltalmazd a'te Anyaszentegyházadat, ne engedd azt, sem az ördögnek, sem e' világi ke-gyetleneknek el-tapodniok. Tarts-meg ebben a'te szent igédnek prédikáltatását, tarts-meg a'Sá-gramentomoknak ki-szolgáltatását. Adgy lelki
és testi

és testi békeiséget, hogy ennek utánna-is nagy lelki örömmel járulhassunk a' te Szent Fiadnak absztalához, és lehessünk méltó vendéjei ő Felségének.

Ezokáért a' te számlálhatatlan jó éteményidet, nevellyed Ur Isten mi rajtunk: a' te szerelmes szent Fiadnak érdemével táplállyad a' mi hitünk, hogy soha te rólád el ne felelkezzünk; hanem tégedet léleekben és igazságban tisztelhesünk. Birj és igazgats a' te áldott Szent Lelkednek általa: hogy ennek utánna járhassunk te előtted, igazságban, szentségben, és fegyhetelenségben, hogy hólrunk u'án, mehessünk-bé a' bődogságban, melyben élsz és uralkodol, a' te Szent Fiad a' Szent Lelkednek edgyettségében, mind örökké, Amen. *Mi Atyánk. 36 pag. 61.*

Dimissio.

XIV. Meg-áldoyon titeket az Atya Ur Isten; meg igazitson a' Fiu Ur Isten, meg-szentellyen a' Szent Lélek Ur Isten: hogy áldottak legyetek (lelketekben s' testetekben) házatokban s' házatokon kívül: áldottak legyetek minden hivatalos munkáitokban: miglen e' kegyelemnek országából által-vitettetek a' dicsőségnek országában. Holott az Atya Fiu és Szent Lélek Istennel örökké örvendezhessetek, Amen. *pag. 63.*

Az

A Z
HAZASSULANDOKNAK
edgyben adattatásoknak
M O D G Y A.

A Mi segedelmünk legyen az Atya Fiu és Szent Lélek Istennek nevében, Amen.

1. Istennek Szentjei! minémű tiszta, szent, és Isten szerént való, áldott életnek neme legyen, a' szent Házasság, meg-jelentette Isten, a' szent Pál által, midőn így szoll: Sid. 13. 4. Tisztességes mindenek között az házasság, és a' tiszta agyas ház; a' paráznákat pedig és az házasság rontókat meg-itéli az Isten. pag. 283.

A' hol kettőt mond az Apostol.

1. Hogy az házasság, minden arra alkalmas rendek között tisztességes: Tisztességes mindenek között az házasság.

2. Hogy az házasság rontókat Isten meg itéli: a' paráznákat pedig Isten meg-itéli.

Az első résznek alkalmaságával, lássunk ilyen kérdéseket. 1. Micsoda okokra nézve, tisztességes az házasság minden rendek között? 2. Kik között tisztességes az házasság?

Az 1. Felelet: Tisztességes az házasság. 1. Annak szer-

nak szerző okára nézve: mert az nem Angyalok; Pátriarchák, Próphéták vagy Apostolok; hanem a Szent Háromság Edgy Isten: ki így tanáskozik vala az Adám házassága felől, Gen. 2. 18. Nem jó embernek egyedül élni, teremtsünk segítő társot néki. Melly tanácsot végben-is vün az Isten: mert Adámot el-alutván, Évát az Adám oldala teteméből teremté, kit Adám mellé-is ada, Gen. 21. 10. Tiszteségtelenné tézik tehát azok a Szent házasságot, kik Isten jó rendelése ellen házafodnak; ilyenek (1) Kik házasságok előtt edgymást meg-ferteztetik, s' úgy kelnek őszve. (2) Kik ragadozás által házafodnak. (3) Midőn edgyik fél a' másikat valami tekintet alatt meg-csallya, &c pag. 283.

2. Tiszteséges, arra nézve, a' mit a' tiszta házasság példáz: mert a' Jésus Christusnak az Ecclesiával való lelki edgyeségét ábrázollya, mint Szent Pál tanítja, Eph. 5. 31. 32. Tiszteségtelenné tézik tehát azok, a' tiszta házasságot, kik tisztságokkal s' engedelmeiségekkel nem ábrázolják ki a' Christusnak az Ecclesiával való lelki tisztságát és edgyeségét: minéműek az egyenetlen, háfartos s' tisztátalan házafok.

3. Tiszteséges, azokra a' végekre, mellyekért Isten az házasságot szerzette. 1. Hogy a' házasságban élő személyek, edgymásnak segítséggel legyenek, mint Isten mondgya: Teremtsünk néki segítő társot, melly mindenkor ő mellette legyen: mert tudta Isten (mint

(mint mindent eleve el-látó Isten) hogy az Adám
eseti miatt, az emberekre, lok nyavalya, nyomor-
úság, dolgozás, betegség, bánat és kezerű ég fál-
lana; annak okáért, hogy ezekben a' nyavalyák-
ban, se s' Férfiu, se az Afzszonyi állat, magoknak
ne hagyattatnának, a' házasságot talál a Isten, o-
zeknek orvoslására: ezt világosítja Salamon,
Préd. 4 9, 10, mondván: *Sokkal jobban vagyon dolgoz*
a' kertőnek, hogy nem az edgynek: mert azoknak jó
jutalmok vagyon az ő munkájokból. Ése Erre nézve
jól mondgyak a' Magyarok a' házasságbéli Afz-
szonyt, *Feleségnek*, az az, fele segítségnek: mert az
Istenfélő Afzszony fele segítése az ő Féjének,
minden gondaiban s' dolgaiban; a' robb háborgó
s' engedetlen, és tékozló Afzszony pedig, jól mon-
datik *Fél-ellenségnek*: mert a' mint Salamon mond-
gya. *Péld. 21. 9. Jobb lakozni az háznak szugolyájá-*
ban, hogy nem mint a' háborgó Afzszonnyal, és Péld. 17.
15. A' sebes zápor eső csepegés, és a' morgó Afzszony,
edgyaránt vannak, mert az ilyen nem segiti, nem
vigabrallya dolgaiban s' nyavalyájában férjér; ha-
nem inkább kezeríti. 2. Hogy az emberi nemzet-
ség a' házasság által szaporodnék, mint Isten mond-
gya, Szaporodgyatok és töltsetek bé a' földet, Gen. 1.
18. E' pedig igen tiszteltéges dolog: mert az Ur
Isten, a' keréknyén Atyáknak magzattokból gyűj-
tötte eleitől fogva s' ma-is gyűjti az ő Anyaszent-
egyházát: mellyre nézve Isten örökséginek is mon-
datnak

datnak a' magzatok, *Sólt. 117. 3.* 3. Hogy az em-
 berek a' paráznaságot el-távoztatván tiszta életet
 éllyenek, mint Sz. Páltanittya, *1Cor. 7. 2.* A' tisz-
 ta házassági élet pedig Isten s' e' világ előtt tisztel-
 séges: mellyről dicsértetnek Zachariás Pap és Er-
 fébet, *Luc. 1. 6.* Tiszteléstelenné tészik tehát azok
 a' házasságot, kik az ő házasságokban magokat
 meg-ferteztetik. Ezek felől mondgya Szent Pál,
 hogy a' paráznákat (ha meg nem térnek Dávid-
 dal) Isten meg-ítéli *pag. 286. 287.*

A' 2. Felelet: Tisztel séges a' házasság azok kö-
 zött. 1. A' hol a' két személlyeknek, jövődóbé-
 li házasságokban (magokkal edgyütt) a' szülék,
 vagy azok helyett lévő Tumorok, meg-edgyeznek,
 példa *Rebeka, Gen. 24. 50.* 2. A' kik a' polgári
 társaságnak s' Ecclesiának botránkozása nélkül
 edgyeznek-meg a' házasságra. 3. A' kik edgyek
 vallással: mert a' fel: más vallátnak házassága Isten
 előtt nem kedves s' nem tisztel séges, *Deut. 7. 3.*

Itt lássuk. *Hát ugyan nem szabad a' keres: tyén
 igaz vallásu embernek idegen vallá: ú Feleséget venni;
 vagy a keres: tyén leányzónak s' Afzszonynak, idegen
 vallásu Férfihoz menni feleségül? E* En erre azt
 mondom. 1. Ha a' keres: yén remélné, hogy a'
 hitel: len: eretneket, vagy bálvány im: adót, házasság-
 béli edgyetség s' szeretet által Ittennek meg nyer-
 heti, talám meg-lehetne: mert a' mint Szent Pál
 mondgya, *1Cor. 7. 14.* A' hitel: len Férfi meg szentel-

(c)

tesik a'

verik a' hívő feleségben ; és az hitetlen aszszony a' hi-
 vő Férfiban, de ma ritka példa ez ; Iőt ha igéri-is
 az hitetlen meg-térését hittel-is, de ha őszve kel-
 hetnek, veréssel (adott hiti ellen) kényszeríti, hi-
 tetlen, eretnek s' bálványozó vallására a' Férfi, ke-
 resztyén feleségét: mellyre elég siralmas példáink
 vannak. 2. Ma, ezt a' házasságot az emberek
 meg-engedik s' meg-cselekezik ; de nem szaba-
 dos ez : ilyen okokra nézve. 1. m. Isten tilal-
 mazza attól népét : hogy mikor Canaában a' po-
 gányok közzé mennek , azok kal lógorságot ne
 vessenek, Deut 7. 3. 2. m. a' keresztyén meg-
 csalattatik, az hitetlenről, mint Achab Jezabel. ől,
 1 Reg. 21. 25. Salamon bálványozó feleségeitől,
 1 Reg. 11. 4. 3. m. a' házasságbeli személyek edgy
 testé lesznek, Gen 3. 24. Nem lehet pedig a' hívő-
 nek, az hitetlen el edgyesége, 2 Corinb 6. 14. 15.
 4. m. az ilyen házasságban, a' magzatok Isten
 dicsőségre nem nevelte hstnek : mivel a' keresz-
 tyén igaz vallásban, Isten számára aka ja nevelni ;
 a' hitetlen s' bálvány imádó a' Béliálkámára. Mel-
 lyet ha nem eléb ; a' keresztyénnek hólta után el-is
 csábit s' Istentől el szakaszt : mellyre elég siralmas
 példáink vannak nemzetünkben. pag. 19.

III. Annakokáért a' keresztyénnek , keresz-
 tyént kell választani házas társul. 1. Hogy edgy
 szivel s' szájjal Istent szolgálhassák : úgy hogy a'
 Férfj az ő feleségének, és a' feleség az ő Férfjének,
 társa

rárfa legyen az Isteni szolgálatban és könyörgésben, mint Zachariás és Ersébet, *Luc. 1. 6. 2.* Hogy szép házassági edgyeségben békelességben és csendességben lakhassanak, *1 Cor. 7. 3. 5. 15.* 3. Hogy magzatyokat Istennek nevellyék, mint Samuelt az ő szüéi, *1 Sam. 1. 22. 23.* 4. Hogy az örvendetes dolgokban edgyütt örülhessenek; az ellenkezőkben pedig edgyütt szomorkodhassanak, *Roman. 12. 15. pag 325.*

IV. Imár mind ezeknek, ez a Haszna: Ti kik mostana' szent házasságra akarjátok magatokat adni: ugy élyetek e' szent házasságban, hogy a' ti házasságotok legyen *tiszteséges*, Isten s' e' világ előtt. K. Miképpen leszén *tiszteséges* a' ti házasságotok? F. Ha *tiszteket cselekeztetek*; melly *közönséges*, vagy *kiváltképpen való*. A' *közönséges* mind a' két személyre edgyarant tartozik; a' *kiváltképpen való* nézi, rész szerént a' Férfiat, rész szerént az Asszonyi nemet.

V. Közönséges tiltek az házasságbéli két személyeknek im ezek: 1. Hogy edgy mást képmutatás nélkül való házassági szeretettel ugy szerelessék, hogy minden szereteti a' Férfiunak (Isten után) az ő feleségében legyen, és az Asszonymnak, az ő Férfjében, *Eph. 5. 25.* (1) m. edgy másért Attyokat s' Anyyokat el-kell hadniok, *Gen. 2. 24.* (2) m. ketten edgy testé lóttének, *Matt. 19. 5.* (3) m. ugy ábrázoltatik ő benne, a' Christusnak az Ecclesiához va-

hoz való szereteti, és az Ecclesiának a' Christushoz, Eph. 5. 25. 2. Hogy edgyháshoz való hűséget s' tisztaságokat meg tartsák (1) m. e' vége a' bent házasságnak, 1 Cor. 7. 2. (2) m. edgyik sem szabad a' maga testével, 1 Cor. 7. 3. 5. 3. Hogy edgyik a' másik tisztességét őltalmazza: mert a' hol edgyik fél betstelenítetik, a' másik is betsteleniséggel illetetik ott, 4. Hogy az Istent edgy szívvel s' szájjal tiszteljük: m. edgy testek s' edgyút is kell Isten Templomává lenni, 1 Cor 3. 16. 5. Hogy ha Isten magzatokkal meg áldja, azokat edgyút neveljük Istennek, mint Elcana és Anna, 1 Sam. 1. 22. 23. Ezt parancsolja Szent Pál is, Eph. 6. 4. Ez ilyen fiak örömmel illetik szülcjeket, Péld. 10. 1. Vétkeznek tehát azok az házasságbéli Atyák, kik Isteni félelemben, tudományban, nem nevelik magzattyokat: mert őket jövődöben betsteleniséggel illetik, Péld. 10. v. 1. s' végre fokaknak az hollók vájjak-ki szemeket, Péld. 30. 17 p. 294. 295.

VI. Kiválképpen való tisztetek az házasságnak,

1. A' Férfinak tilzti 1. Hogy feleségét mint gyengébb edént tisztességében, hírében nevében, őrizze s' őltalmazza: Isten szerént való fenytékben tartsa, s' kegyesságre tanítsa: mert Isten azért tötte őtet fővé, hogy feleségét mint tagját igazgassa, Eph. 5. 23. Tisztességtelenné tészik tehát a' szent házasságot azok a' Férfiak, kik ezt elmulatják s' feleségeknek tisztességére s' kegyességére gondot nem

visele

viselenek, &c. 2. *Hogy mint gyengéb edénynek, engedelmesekek legyenek,* az házasságbéli erőtlenségnek el-izenvedésében, *1 Pet. 3. 7.* Tisztelségtelenné érzik tehát házasságokat a' fene természetű kegyetlen Férfiak, kik minden kicsinért kegyetlenül rongállyák, jó, kegyes és Istenfélő feleségeket, az Apostol intése ellen, *Coloss. 3. vers. 19.* Ti kegyetlenek miért nem gondoljátok meg, hogy nem porból (mint ti) hanem ódalotok természetéből teremtetett a' feleség, s' nem lábad sárja; hanem csontod s' véred: senki pedig (hanem ha bolond) a' maga testét nem utálja, nem veri s' nem metelli, azt mondgya Szent Pál, *Eph. 5. 19. 3.* *Hogy az ő hivatallya s' rendi és érteke szerént feleségét Isten után tartsa s' ruházza:* (1) *m. Ő néki kell orzájának veritékével kenyerét keresni,* *Genes. 3. 17.* (2) *m. bódognak mondgya Dávid az olyan Férfiat,* *Sólt. 128. 2.* Tisztelségtelenné érzik tehát azok a' Férfiak házasságokat, kik ezt el-mulattyák, sőt hitetlennek s' pogánynál alább valóznak mondgya Szent Pál az ilyen férfiakat, *1 Tim. 5. 8. pag. 300. 302.*

3. *Az Alsíszonyi állatnak magános tisztja az Ő Férfjéhez.* 1. *Hogy az ő Urának, mint Férfjének engedelmesekedgyék,* *1 Cor. 14. 34.* (1) *m. az Évával, a' mi méltóságok lehet vala, el-vesztették, s' a' Férfi hatalma alá vettek,* *Gen 3. 16.* (2) *m. az alsíszony teremtetett a' Férfiért; nem a'*

Férfi az Aszszonyért, 1 Cor. ii. 9. (3) m. az
 Aszszonyi állatnak követni kell az Ecclesiát, ki
 a' Christusnak, mint Fejének engedelmeskedik,
 Eph. 5. 23. Tiszteléstelenné tészik tehát az en-
 gedetlen, szófogadatlan, morgolódó és fémbel-
 lődo Aszszonyok: kik Simon bírók akarnak
 lenni: s' a' kutzikból, az asztalfőre uroknak a-
 karnak parancsolni. Ezeket Bólt's Salamon,
 Zápor esőhöz s' csepegő házhoz hasonlítja,
 Péld. 28. 15. 2. Hogy az ő Férfeket a' házi gondvisel-
 ésben (dologban s' kereskedésben) segéllék,
 s' fáradságos munkával keresett javokat takargas-
 sák, óltalmazzák s' szaporgassák. (1) m. az il-
 ilyen Aszszony mondatik Isten ajándékának, Péld.
 19. 14. (2) m. az ilyen Aszszony hasonlítja-
 tik Carbunculus drága kőhöz, Péld. 31. 10. (3) m.
 az ilyen Aszszonyhoz bizhatik az ő Férfének szi-
 ve, Péld. 31. 12. 13. (4) m. az ilyen Aszszonynak
 Férfje dicsértetik a' kapuban, Péld. 31. 23. (5) m.
 az ilyennek eselédgye nem rongyos s' nem fél a'
 hidegtől, Péld. 31. 21. &c. Tiszteléstelenné té-
 szik tehát a' rest tunya, tékozló s' kas kotró, láda
 üressítő, Aszszonyok az ő házasságokat: Ezek
 nem feleségek; hanem Fél-ellenségek, kik bár
 külsőképpen természetek s' ékes ábrázatok le-
 gyenek-is; de csak azt mondgya ezek felől Sa-
 lamon: Péld. 11. 22. Mint a' disznó orrában az
 arany peretz, olyan a' szép aszszony, a' mellynek
 nincs

nincs (az házi gazdaszönyságra) okossága. pag.
304. 305. 306.

VII. Ezek tisztak a' keresztyén házásoknak :
Ha ti is ezek szerént éltek, tisztességes lészén a'
ti házásoktok Isten s' e' világ előtt.

Mellyre hogy az Ur Isten, ezeket az előttük
álló személyeket segéllye: imádkozzunk é-
rettek.

VIII Ezeknek utánna, mondgya a' Tanító:
Fogjátok edgy más kezét, és mondgya: *Férfit az*
kérdem tőled. 1. E' kezeden lévő személyn kívül,
máinak házáságnak okáért, adtadé kezedet, hite-
det s' ajándékokat, vagy nem? 2. Szerettedé? 3.
Magadhoz vésztedé feleségül? *Tőled is azt kér-*
dem, Leányzó (Aszszonyi állat) 1. E' kezeden lévő
személlyen kívül máinak, házáság fejében, ad-
tadé kezedet, hitedet s' ajándékokat, vagy nem?
2. Szerettedé? 3. Hozzája mégyé Feleségül?

Ezekre meg-felelvén.

1. Mondgyad Férfit: *Az igaz Isten, ki Atya,*
Fiu és Szent Lélek, testyes Szent Háromság. Edgy bi-
zony örök Isten: régedet ugy segéllyen a' te igaz hited
ben, hogy a' kezeden lévő személyt, szeretted, szeretet-
ből hozzád vészted, örök Feleségül: velle meg elég
szel, velle túrsz szenvedsz, és ötet, holtodiglan s' hól-
táiglan, sem egészségében, sem betegségében, sem böl-
dog, sem böldegtalan állapotjában, sem semminémű
nyavalyájában el nem hagyod, valamedig tisztessé-
gében s'

Lében s' tisztaságában meg-marad. Isten téged
ugy segéllyen.

2. Mondgyad te-is Leányzó (Aszszonyem-
ber) Az igaz Isten, ki Atya, Fiu és Szent Lélek, tel-
lyes Szent Háromság, Edgy bizony örök Isten: Téged
ugy segéllyen a' te igaz hitedben, hogy a' kezeden
lévő személyt, szeretted, szeretetből hozzája mégy,
örök Feleségül: velle meg-elégszel, velle túrsz szen-
vedsz, és ötet, holtodiglan s' holtáiglan, sem egétségé-
ben, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan ál-
lapotryaban, sem semminémű nyavalyájában, hitet-
lenül el-nem hagyod, valameddig ő is tisztaságában s'
tisztességében meg-marad. Isten téged ugy segél-
lyen. pag. 309.

Aldás.

Az Abrahámnak, Isáknak, Jákóbnak Ura s' I-
stene, áldgyon-meg titeket, a' ti Házasságiok-
ban, igaz tókélletes szeretettel, edgymáshoz
való engedelmességgel, fiakkal leányokkal, holz-
szu étellel, hogy láthassátok fiaitoknak fiait:
és minden lelki s' testi áldásit szállítsa ti reá-
tok, és a' ti maradékokra ti unánna-
tok, AMEN. pag. 310.

V E G E.